

Zanieczyszczenie powietrza i dobrobyt: społeczno-środowiskowe koszty rozwoju miast

Projekt ma na celu pogłębienie naszej wiedzy na temat relacji człowieka ze środowiskiem, w ramach poszerzonego rozumienia procesu rozwoju (patrz: rycina 1). Tradycyjne podejście do rozwoju koncentruje się na wzroście gospodarczym (*środku do celu*), zostawiając na boku kwestie środowiska naturalnego (*źródła*) i dobrobytu (*celu rozwoju*). Wraz z lawinowo rosnącym oddziaływaniem człowieka na środowisko naturalne, coraz powszechniej dostrzega się znaczenie jakości środowiska dla dobrobytu. Charakter tej relacji wciąż nie jest jednak dokładnie zbadany.

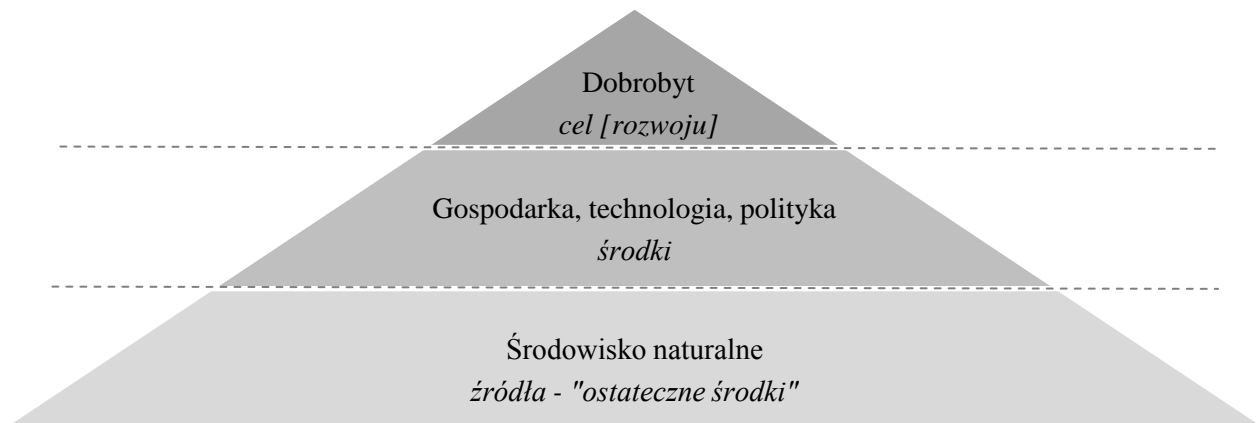
Proponowane badanie uzupełnia naszą wiedzę o tym jak poszczególne elementy środowiska – w tym wypadku stan powietrza w miastach – wiążą się z dobrobytem mieszkańców. Koncentrujemy się na zanieczyszczeniu powietrza w miastach, ponieważ jest to problem szczególnie dotkliwy w Polsce. Umieszczając analizę na poziomie lokalnym możemy zbadać jak omawiany związek kształtuje się w warunkach konkretnych miast. W tym sensie, wykorzystanie wskaźników zanieczyszczenia powietrza jest bardziej uzasadnione niż np. danych o emisji gazów cieplarnianych, ze względu na ich bezpośredni wpływ na lokalną społeczność.

Relację między zanieczyszczeniem powietrza w miastach i dobrobytem analizujemy zarówno przez pryzmat teorii, jak i empirycznie. Badania empiryczne prowadzimy na polskich miastach – zestawiając notowane w nich poziomy zanieczyszczenia powietrza z PKB na mieszkańca, oenzetowskim Wskaźnikiem Rozwoju Społecznego (HDI) oraz indeksem zadowolenia z życia. W ten sposób sprawdzimy, czy faktycznie koszty środowiskowe są wyższe w bardziej rozwiniętych miejscach, i czy ta relacja zależy od wykorzystanej miary rozwoju. A być może to zanieczyszczenie okaże się czynnikiem ograniczającym poziom dobrobytu mieszkańców?

Proponowane badanie to pierwsza próba zbadania relacji między subiektywnie postrzeganym dobrobytem a zanieczyszczeniem powietrza w kraju po-transformacyjnym. Wyniki dotychczasowych badań, prowadzonych głównie w państwach Europy Zachodniej, wskazują, że zanieczyszczenie powietrza negatywnie wpływa na odczuwane zadowolenie z życia. Nasze wnioski będą zatem istotnym głosem w toczącej się dyskusji o relacji między (różnie mierzonym) poziomem rozwoju kraju, a znaczeniem czynników środowiskowych.

Uzupełnieniem projektu będzie analiza polityk lokalnych ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza. We współpracy z renomowanym instytutem zajmującym się badaniami nad zarządzaniem zmianą opracujemy matrycę polityk publicznych związanych z przeciwdziałaniem zanieczyszczeniom powietrza, a następnie wykorzystamy ją do analizy działań podejmowanych przez polskie miasta. Pozwoli to ocenić stopień ich zaawansowania oraz wskazać, w jaki sposób mogą skuteczniej walczyć z problemem zanieczyszczenia powietrza.

Ryc. 1. Ramy koncepcyjne rozwoju

Opracowane na podstawie: Daly, H. (1973). *Toward a Steady-state Economy*. San Francisco: W.H. Freeman.